

Advies vereniging OnsMooiEpe

ontwikkeling dag-recreatieve voorziening Hertenkamp-Nieuwe Vijver

Sinds de eerste bijeenkomst van de klankbordgroep, 23 september 2019, zijn er niet alleen twee bijeenkomsten gevolgd, maar is ook daarbuiten hard gewerkt aan het formuleren van de gewenste ontwikkeling voor het gebied Hertenkamp-Nieuwe Vijver. Binnen de klankbordgroep zelf is voortdurend en uitgebreid van gedachten gewisseld.

Hoewel het de leden van de klankbordgroep lang niet duidelijk werd, wat nu exact 'het probleem' was, of wat 'de wensen' van het college behelsden, hebben wat OME betreft de discussies en overwegingen rond de ingediende plannen en de kaders waarbinnen ontwikkelingen zich dienen af te spelen tot een heldere en onontkoombare conclusie geleid.

Juridische kaders

Op het gebied waarin hertenkamp en Nieuwe Vijver liggen, rust de bestemming Natuur-bos. Het betreft hier bovendien Natura 2000-gebied. Artikel 6 van de habitatrichtlijn geeft bondig de essentie weer van de discussie die over het gebied-hertenkamp gevoerd wordt.

De wet- en regelgeving die op dit gebied van toepassing is, is het kader waarbinnen ontwikkelingen ter plaatse moeten passen.

OME wil hier met nadruk stellen, dat het onverantwoord is, hier anders dan conform de geldende wet- en regelgeving te handelen. Behalve de hierin geformuleerde grenzen speelt op dit moment bovendien de stikstofcrisis een rol en kan gesteld worden, dat de ecologische situatie in het algemeen zeer verontrustend is.

Ingediende plannen

Drie plannen zijn ter beoordeling aan de klankbordgroep voorgelegd. Twee hebben een commerciële basis: Koperen Ezel en Experience Media; Stichting Episch Centrum neemt -als enige- het belang van de natuur als uitgangspunt.

Vanuit het buurtcollectief (de direct-aanwonenden) en Vereniging Behoud Kwaliteit Epe zijn de inzendingen al tot in detail met elkaar vergeleken. Dat hoeft hier niet herhaald.

Voor OME volstaat de constatering, dat twee inzendingen de situatie rond hertenkamp en vijver slechts als decor voor hun activiteiten gebruiken. Beide koppelen er wel een kleinschaligheid aan, maar zelfs die impliceert aantasting van natuurwaarden, door kap, door belasting met toenemende drukte, door het aanleggen/plaatsen van 'infrastructuur'. In het geval van Experience Media komt het ons zacht gezegd vreemd voor, dat zij zeggen, bewustwording van de natuur als kern van hun plan te zien, maar zich niet realiseren, dat wat zij beslist doen, het belasten van diezelfde natuur is. Onderdelen van hun plan zijn zelfs, ook als de Natura 2000-richtlijnen geen rol zouden spelen, onmogelijk te realiseren omdat de natuurlijke omstandigheden dat uitsluiten. Natuureducatie begint met respect voor de natuur in al haar waarden en een basis van kennis ervan. Wij gaan er vanuit dat vigerende

besteminsplannen zonder meer worden gehandhaafd. Deze vormen immers de enige zekerheid waaraan de natuur en bewoners van de gemeente houvast hebben.

Commerciële ontwikkeling

Ons bezwaar tegen commerciële ontwikkeling is tweeledig.

De onrust (in brede zin: meer mensen, bouwsels, aantrekking gemotoriseerd verkeer enzovoort) die ermee gepaard zou gaan is ongewenst. En op welke schaal dan ook: is er een begin, dan kan het groeien, dynamiek inherent aan private commerciële onderneming. Bovenstaande voor de volledigheid, immers: de geldende kaders sluiten een dergelijke ontwikkeling uit.

Er zit echter nog een kant aan ontwikkeling door een commerciële partij.

Het betreft hier gemeentegrond, dus publiek bezit. In dit verband is dat iets heel anders dan als het gaat om bijvoorbeeld een perceel aan een winkelstraat. De gedachte, het belang van de natuur ondergeschikt te maken aan enig commercieel belang, houdt geen stand. De huidige ontwikkelingen illustreren dat akelig duidelijk, op grote schaal.

Plan Episch Centrum

Het door het Episch Centrum ingediende plan gaat van de natuur uit. Het ademt in alles het besef van de onvervangbare waarde van de natuur. Die omvat niet alleen het landschap, flora en fauna en het ecologisch verband, maar ook iets dat veel groter is en moeilijker te benoemen. Het bestaan van de natuur is ook in mentaal opzicht van levensbelang voor ons, mensen. Helaas wordt die betekenis pas duidelijk nu de natuur ernstig in gevaar blijkt te zijn.

Het is voor OME dan ook evident, dat de gemeente het plan van het Episch Centrum als uitgangspunt zou moeten nemen voor de omgeving Hertenkamp-Nieuwe Vijver.

Vaak klinkt het geluid, dat in die omgeving niets moet veranderen. Daar zijn wij het in grote lijnen mee eens, maar wel genuanceerd en met de hierna-volgende aanbeveling. Hierin komen de (hoewel wat mistige) wens van de gemeente en het plan ven het EC bij elkaar.

.....
Het zou een goed ding zijn, als de hertenkamp zelf een natuurlijker geheel wordt, een ruimte die meer ingepast is in het landschap, met een gezondere en rijkere vegetatie. Ook de omvang van de hertenpopulatie en de ruimte moeten met elkaar in overeenstemming gebracht worden. De aanpassing van de contour van de hertenkamp zal het geheel een nieuw en veel aantrekkelijker aanzien geven. Deze aanpassing en de vervanging van de omheining (onderhoud en evt. keuze ander materiaal) kunnen samengaan. Uitvoering in de tijd is een kwestie van plannen, praktisch en financieel.
.....

Financiën

Ook wat de financiën betreft kan het geheel gemakkelijk overzichtelijk gehouden/gemaakt worden. De ruimte wordt bepaald door de gemeentelijke bijdrage per jaar. Wij zien als

vanzelfsprekend, dat de gemeente middelen beschikbaar stelt voor beheer van haar (hoogwaardig!) grondgebied. De inspanning vanuit het EC kan eventueel extra ruimte bieden. Toch zou als uitgangspunt genomen kunnen worden, niet meer te doen, dan dat, wat binnen de door de gemeente beschikbaar-gestelde middelen continuïteit garandeert. Dit lijkt ons een gezond beginsel voor een publiek bezit van betekenis. Het EC kan aanvullend zijn, indien nodig.

Uitwerking plan EC

Het plan is fundamenteel goed. De natuur en de beleving ervan staan centraal. Omdat het wellicht wenselijk is, een en ander nog verder te vereenvoudigen en omdat minder meer is, zouden wij toch in overweging willen geven, een onderdeel los te laten: het pad naar de stal, over een poel. De kwetsbaarheid van deze ingreep is misschien betrekkelijk, in de zin dat de nieuwe entree 's avonds afgesloten kan worden (tegen vandalisme en dergelijke), maar het zo eenvoudiger te houden beeld zou beslist een eigen charme hebben. De poel zou er wel moeten komen, op de geplande plaats of een andere in het zicht van bezoekers (badderplek voor de dieren in het hertenkamp en biotoop voor andere dieren) en de contour van het raster ter plaatse kan een inham krijgen, waardoor toch de route vanaf de vijver een vervolg krijgt. Voor de informatie zou een bord geplaatst kunnen worden, zoals gebruikelijk is aan de rand van natuurgebieden. Iedere vereenvoudiging versterkt de indruk van natuurlijkheid.

Met betrekking tot de parkeergelegenheid willen wij het volgende opmerken. Het is aan te bevelen, de parkeergelegenheid beter te structureren. Nu worden auto's tot tegen de bomen aan geparkeerd. Stamvoetbeschadiging en bodemverdichting benadelen de duurzaamheid van de bomen. Met behulp van bijvoorbeeld boomstammen kan een parkeergelegenheid op natuurlijke wijze worden gestuurd.

Onze boomdeskundige heeft tenslotte nog een advies voor de beplanting. Het plan van het EC noemt een laan van zuilbeuken. Een suggestie is deze verbindende laan aan te planten met linden. De beuk is zeker ook inheems, de zuilhaagbeuk echter is een cultuurvariëteit, die niet echt een natuurlijke uitstraling heeft, maar eerder een stedelijk karakter. De linde is zeker inheems en verwijst ook naar de relictten van landgoederen op de Veluwe. Zo staan op het erf van Daendels nog linden, evenals op de hoek Zuidweg-Dellenweg, terwijl de bebouwing al lang verdwenen is. Beuken zullen hier bovendien moeite hebben met aanslaan door de inmiddels verzuurde bodem. Linden zetten daarentegen een positieve ontwikkeling naar een vruchtbare bodem in gang. De linde valt binnen het bosbeheer dan ook onder de 'rijke strooiselsoorten' en levert veel nectar. Linden stimuleren zowel het bodem- als het insectenleven.

Ook zouden wij overigens willen pleiten voor uitwerking van het EC-plan zo, dat de continuïteit optimaal gegarandeerd is. Wij raden het college tevens aan, dit in overleg met de opstellers van dit plan te doen, omdat zij over de onmisbare expertise beschikken.

Samenvatting en conclusie

Noblesse oblige – naar een intense natuurbeleving

OME raadt het college dringend aan, het plan van het Episch Centrum als uitgangspunt te nemen voor de aanpak van het gebied Hertenkamp-Nieuwe Vijver.

Het beantwoordt aan de eisen die bestemmingsplan en Natura-2000-richtlijnen stellen en neemt de actuele ecologische situatie, waarvan de stikstofcrisis een aspect is, serieus.

Aldus zou een situatie ontstaan die niet alleen de natuur optimaal beschermt, maar die ook het publiek laat zien, hoe de tijden veranderd zijn. Terughoudendheid en denken vanuit de natuur zou hier een mooi, overtuigend, beeld opleveren. Dat is aantrekkelijk voor bezoekers maar het is veel meer dan dat.

.....
De gemeente Epe heeft een uitzonderlijk mooi grondgebied. Dat is in veel opzichten een rijkdom. Die rijkdom verplicht echter ook. De natuur op ons grondgebied is aan ons, dus aan ons bestuur, toevertrouwd.

De zorgwekkende toestand van de natuur maakt dit van cruciaal belang.

Epe zou zich op de kaart kunnen zetten door een voorbeeld te stellen. ‘Ontwikkeling’ hoeft geen offeren van natuur te betekenen. Epe laat zien, dat voortschrijdend inzicht een nieuw perspectief kan openen.

Denken vanuit de natuur kan voor alle partijen winst betekenen. Epe, dat leeft van haar natuur en waar de inwoners aan hun omgeving verknocht zijn zou een voorbeeld kunnen worden: kijk, zo gaan wij met onze natuur om. Wij beschermen haar. Dat is precies wat deze tijd vraagt. Dat overal nog steeds om deze benadering wordt heen gedraaid, geeft Epe de gelegenheid, het voortouw te nemen. Zo nodig moet kennis van buiten ingeschakeld worden.

.....
Wij wensen het college de wijsheid toe, voor deze weg te kiezen en Epe het voorbeeld te laten zijn voor andere gemeenten en voor hogere overheden en dit voorbeeld uit te dragen. Daar kan geen ‘toeristisch profiel’ tegenop en het zou onze gemeente een geheel nieuw élan geven.

En tenslotte:

Bij het ter keuring voorleggen van het geprefereerde plan aan de inwoners van Epe is het van belang dat de gemeente zich realiseert, dat een dergelijke keuze op verantwoorde gronden gemaakt moet worden. Ook in dit geval is kennis nodig – ‘meeste stemmen gelden’ wijst hier niet per definitie de weg naar wat kan en wenselijk is. Een onderbouwing, een pleidooi, over de noodzaak tot natuurbehoud en -herstel kan in dat verband dus niet ontbreken.

Namens vereniging OnsMooiEpe,
Marjolein Menke
9 januari 2020